

8. Feb. 1843

FACTS

Date:

8. Feb. 1843

Page number:

Dagbog A, side 133-135

TRANSCRIPTION

8 Febr.

Livet er alvorligt, men ikke sørgeligt som jeg har seet det – jeg har kun ikke kunnet blive fortrolig med det: at Livet er en Kamp, det maa jeg aldrig glemme; i Kamp træder det Gode frem og i den maa jeg lære at finde Fred, at finde mig selv. At være sig selv bevidst og at kunne beherske sig – deri er vel den Fred, som den Unge tør vente, den Fred, der er den fuldkomneste paa Jorden. Men hvordan skal jeg kunne grunde over mit eget Væsen, tidligt og silde, uden at blive Egoist? Gjør jeg det Gode for Lønnens Skyld? Aagrer jeg med Gud om min Salighed? Det troer jeg ikke; men jeg undlader maaskee at gjøre mere Ondt af Frygt. Og dog elsker jeg det Gode, og den, der i et aabent, fornøiet, frimodigt Væsen afspeiler en uskyldig Sjæl, staaer altid for mig som et Exempel. Det Ydre afspeiler det Indre! det troer jeg, om end der gives mange Undtagelser. Og jeg behøver kun at see til min Person, for at see, hvor langt jeg sunket, hvor drøit dog Verden, uden at have gaaet mig ret haardt imod, tynger mig. Skjøndt jeg ikke ligefrem gjør Noget for at være afstikkende i min Dragt, kan jeg dog ikke beqvemme mig til at give mig min Skræder i Vold, og gaae med Klæder udskaarne og sønderskaarne tit paa det naragtigste; men jeg indseer det vel, at jeg derved paadrager mig den Mistanke, at jeg vil see anderledes ud end Andre, kun for at udmærke mig. Det er ikke Tilfældet; Ingen ønsker mere end jeg at Enhver vilde tage sig saadanne smaa Friheder, hvorved vi mere vilde faae Menneskene selv at see og kjende end deres Skrædere. Dog er det ikke ene Dragten. Men Holdningen! jeg gaaer bøiet forover, sammensunken, og dog glæder jeg mig inderlig, naar jeg mødes paa Gaden af mine Jævnaldrende, der gaae rankt og see frit og aabent lige ud og lige ind i Øine|ne| paa dem de møde. Hvor •134• ere mine røde Kinder? som Børn vare de saa røde og sunde! de ere falmende for stedse, men, Gud være lovet! kunne endnu farves stærkt af Undseelse og Bevidsthed om Uret eller Skam hos mig selv; denne røde Farve er dog Noget værd! O, jeg kunde endnu blive god!

Som et Æble jeg hang imellem Bladenes Hegn

I min Faders Gaard med Kinderne røde;

Da skar man i mit Hjerte forvildende Tegn –

Og nu! – – – – –

maa jeg sørge mig tildøde!¹ – nei! nei! jeg kan maaske snart gjenfinde mit tabte muntre Sind, hvorunder der laae skjult saamegen Alvor, som jeg behøvede for at give Livet Værd. Jeg glæder mig i den Tanke, at jeg er en ægte Nordbo: Hjertet rigere end Hjernen, mit Væsen venligt og spøgende dog altid aabent for Livets Alvor, som jeg dog i Grunden elsker høiere end dets Spøg. Saadanne var jeg jo en stille Dreng; mine Brødre knubsede mig vel imellem fordi jeg ikke [overstreget: le] vilde lege Soldat; men mine Skolekammerater kunde dog lide den dovne Dreng, og, da vor Klasse engang antog Navne efter Nordens Guder tildeelte de mig Navnet: Brage

– mine Billeder har vel meest lignet de gamle Skjalde-Qvad, da jeg den Gang dristigt hentede Stoffet til dem i vor Oldtid og den romantiske Middelalder. Moder² tog mig tidlig med paa Comedie og jeg husker nøie at der blev lagt Mærke til at jeg holdt af Historien og derfor fik Lov at see Tragedier, som dem der morede mig meest. Svend Grathe, som man siden har nægtet at have existeret, da jeg i Anledning af Hauchs nye •135• Svend Grathes Opførelse³ yttrede: at jeg som Barn havde seet en Tragedie af samme Navn⁴ – (det var hos Fru Ferral⁵ den 27 April ved Middagsbordet); dette Svend Grathe og Dramaet Hans Sachs, oversat af Oehlenschläger,⁶ gjorde et dybt Indtryk paa mig; jeg gjentog lang Tid efter Ordene Svend Emunsøn! Svend Emunsøn! før bar Du Danmarks Krone – nu est Du Jarl i Skaane! og Hans Sachs lærte jeg næsten udenad, da vi senere altid gav det paa vort lille Theater, ved hvilke Leiligheder jeg altid blev vred paa Theodor,⁷ der læste sin Rolle op med altfor liden Begeistring og naar han skulde lade Jeremias Runge række Foden frem for at Hans Sachs kunde eftersee Skoen, der var gaaet itu, trak han altid saa voldsomt i Snoren, at Raadmandens Been snurrede flere Gange rundt. Dette Raadmandens Been var nemlig det eneste Lem i hele Personalet der var bevægeligt og derfor en Kilde til stor Glæde for Theodor og til min store Sorg ogsaa undertiden for Tilskuerne, der vare temmelig kjede af Hans Sachs og "Tiderne". Dette sidste, sjældne Stykke, forfattet af Carl⁸ er desværre gaaet tilgrunde. – Ja, det er Underligt! nu betragter jeg Theater og alt det Væsen maaskee med altfor strengt Blik, jeg kommer saa at sige aldrig i Theatret, jeg har i de 3-4 sidste Vintre været der 2 eller 3 Gange, og dog have Oehlenschlägers Tragedier maaskee bidraget meget til hele min senere Udvikling, idet de gave min barnlige Phantasie et Sving mod det Høie og det Dybe i Livet paa det Muntres Bekostning.

¹ Frit citeret efter Henrik Hertz' Svend Dyrings Hus fra 1837.

² Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863).

³ Carstens Hauchs tragedie Svend Grathe eller Kongemordet i Roskilde havde premiere på Det kgl. Teater den 30. april 1842 og gik kun ganske få gange.

⁴ Lundbye kan som barn have set C.J. Boyes tragedie Svend Grathe, der opførtes fem gange i sæsonen 1824-25.

⁵ Ane Marie Ferrall, f. Busky (d. 1853), var søster til Louise Neergaards mor, Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872). Hun boede i 1842-43 som enke i Amaliegade 3.

⁶ Adam Oehlenschlägers oversættelse af Deinhardsteins drama Hans Sachs opførtes syv gange i sæsonen 1830-31 og to gange de følgende sæsoner.

⁷ Lundbyes yngste storebror, Theodor L. Lundbye (1816-1907).

⁸ Lundbyes ældste storebror, Christian "Carl" Lundbye (1812-1873).

8. Febr 1833

Det er et alvorligt, men ikke sorgeligt som j har seet det — j har
kun ikke kunne blive fortrolig med det: at Livet er en Kamp, det
an en j aldrig glemme; i Kamp træder det Gode frem og i den
maa j have et finde Fred, at finde mig selv. Altså sig, alle
her, det og et kunne beherske sig — der er vel den Fred, som den
Kamp tør vente, den Fred, der er den fuldkomneste naar Jorden.
Men hvordan skal j kunne grunde over mit eget Væsen,
tidligt og sildt, uden at blive Egoist? Gør j det Gode for
Lønnens Skyld? Begør j med Gud om min Salighed? Det
træder j ikke; men j indlader maaskee at gøre mere Ondt
af Frygt. Og dog elsker j det Gode, og den, der i et øjeblik,
foruroligt, frimodigt Væsen afspejler en uskyldig Sjæl, staaer
altid for mig som et Eksempel. Det Onde afspejler det Onde!
Det træder j, som end der gives mange Modtagelser. Og j be-
kæmper kun at see til min Person, for at see, hvor langt j
sunket, hvor langt dog Nerven, uden at have gaaet mig,
et haardt imod, trykker mig. Skjænt j ikke ligefrem gør
Nagel for at være afstøttende i min Dragt, kan j dog ik-
ke behageligt mig til at give mig min Skæder i Vold,
og gaae med klæde indskærm og sidskærm til paa
det mest tydeligt; men j indser det vel, at j derved prætra-
ger mig den Mistænke, at j vil see andeløst ind end den
Dag, kun for at indmænte mig. Det er ikke Tilfældet, Ingen
vender mere end j at Enhver vilde tage sig sandt om som
Frikødet, hvor vi mere vilde gøre Menneskene selv at see
og kjende end deres Skæder. Dog er det ikke en Dragt.
Min Haldning! j gaaer høit forover, sammen sunket,
og dog glæder j mig indlyd, naar j møder paa Gaden af
mine færdige, der gaae rækket og see frisk og ædelt
lige ind og lige ind i sine paa den de made. Hvor

134 | ere mine søde Kinder? som Barn vare de saa søde og
sunde! de voksede for sig, men, Gud vare lovet,
kunne end nu faaes stærkt af Hedsens og Næstethed
om Hest eller Hens has mig selv; denne søde Farve er
Sag Næstethed! O, j, Kinder, end nu blive god!
Som et Alde j, mang imellem Bladens klyn
I min Faders Gaard med Kinderne søde;
Da skal man i mit Hjerte forvildende Tegn -
Og nu! - - - - -
man j, søge mig til Døds! - nei! nei! j, kan
maaskee snart gjenfinde mit tabte minnetoe Sind, naar
inder den læse skjønt saameget Alene, som j, behøver
for at give Lindt Vord. j, glæder mig i den Tanke, at j,
er en ægte Nordbo: Hjertet riger end Hjernen, mit Hø-
sen venligt og spragende dog altid adrent for Lindts Alene,
som j, dog i Grunden elsker hoiere end Leds. Spr. Saa-
danne var j, jo en stille Dreng; mine Brødre kundes
de mig vel imellem ferd. j, ikke til de lege Ledsat;
men mine Skolekammerater kunde dog lide den
saane Dreng, og, da vor Klasse engang antog Navne
efter Nordens Guder tildeelte de mig Navnet: Brage -
mine Billeder har vel maaske liget de gamle Skjæde-
Gaad, da j, den Gang sin stigt kendte Skæffet til den i
en Oldtid og den rom antiske Middelalder. Mader tog
mig tidlig med paa Comedie og j, huser mine at der
blev lagt Mærke til at j, havde af Historien og derfor
fik dog at see Tragedier, som den der monede mig
meest. Svend Grathe, som man siden har nægtet at
have af stædt, da j, i Anledning af Planchés mig

Svend Grøthues Opførelse afthede: at j. som Børn havde seet 1845
 en Tragedie af samme Navn - (Det var her Fri Førelse den
 29 April ved Wiidsøgs boudet) i dette Svend Grøthues og Dramatik
 Klaus Sachs, anersat af Oehlenschlägers, gjorde et dygtigt ind
 tryk paa mig: j. gik en lang Tid efter Ordrene: Svend
 Emmersøn! Svend Emmersøn! for her Di Danmarks Bro
 ne - min est Di Jørg: Skæne! og Klaus Sachs lort
 j. næsten indvædet, da vi senere altid gav det paa vort bil.
 le Theater, ved hvilke Leiligheder j. altid blev vred paa
 Theodor, der lort sin Rolle og med altfor liden Rigi-
 string og naar han skulde lade premies Niinge række
 Foden frem for at Klaus Sachs kende efterseet Skæne,
 der var gaet i tu, trak han altid saa voldsomt i
 Snoren, at Hænderne blev smærkede flere Gange
 omst. Dette Hænderne blev var nemlig det eneste
 Lem i hele Personalet, der var hængseligt og derfor en
 Vilde til stor Glæde for Theodor og til min store Læng-
 sel og undtuden for Tilskuerne, der vare stemmelig
 kjede af Klaus Sachs og "Tidene". Dette s. d. st. spillede
 Hylth, forfattet af Carl er disaerue gæst tilgrunde.
 - for, det er Underligt! min betragte j. Theater og alt
 det Væsen maaskee med altfor strengt B.l.k. j. kom
 mer saa at sig, aldrig i Theatret, j. har i de 3-4 s. d. st.
 Vintre været der 2 eller 3 Gange, og dog paa Oehlenschlägers
 Tragedier maaskee hiidagst meget til he-
 le min senere Udvikling, idet de gav mig hæn-
 lig Phantasie et Læng med det Blaa og det
 Lyke i Løst paa det Minntes Bekæmping.